



**«ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ТА ШІ В
ЮРИДИЧНІЙ РОБОТІ:
НАВІЩО ВЧИТИ ТЕОРІЮ ДЕРЖАВИ
ТА ПРАВА»**

Ключові питання лекції та для роздумів:

- Чи може штучний інтелект замінити юриста?
- Як юридичне мислення впливає на розробку програмного забезпечення для юристів?
- Чому знання теорії держави та права є важливим навіть у цифрову епоху?



***Довідка:**

Сьогодні одна третина населення світу живе в юрисдикціях загального права або в змішаних правових системах , які поєднують загальне право з цивільним правом, включаючи Антигуа і Барбуда, Австралія , Багамські острови , Бангладеш, Барбадос, Беліз, Ботсвана, Бірма, Камерун, Канада (як федеральна система, так і всі її провінції , крім Квебеку), Кіпр , Домініка, Фіджі, Гана, Гренада, Гаяна, Гонконг , Індія , Ірландія , Ізраїль , Ямайка, Кенія, Ліберія, Малайзія , Мальта , Маршаллові Острови, Кайманові острови, Мікронезія, Намібія, Науру, Нова Зеландія , Нігерія, Пакистан , Палау, Папуа-Нова Гвінея, Філіппіни, Сьєрра-Леоне, Сінгапур , Південна Африка , Шрі-Ланка , Тринідад і Тобаго, Сполучене Королівство (включаючи заморські території, такі як Гібралтар), Сполучені Штати (як федеральна система , так і 49 із 50 її штатів) і Зімбабве.

https://en.wikipedia.org/wiki/Common_law

* Пропоную порівняти із переліком оффшорних зон - заморські території Сполученого королівства є островами, віднесеними до переліку.



https://worldostats.com/legal-system-type-by-country-full-list-2025/#google_vignette



This article provides a comprehensive list of legal systems by country, showcasing the diversity and complexity of global legal frameworks. Whether you're a student, researcher, or professional, this guide will help you understand the legal principles shaping the world's nations. Below, you will find a full table categorizing countries based on their legal system types.



ЯК ШІ АНАЛІЗУЄ НОРМИ ПРАВА?

1. Обробка природної мови (Natural Language Processing, NLP)

ШІ використовує NLP для розуміння та обробки юридичних текстів. Це включає: Синтаксичний аналіз – розбиття речень на частини (суб'єкт, дія, об'єкт) для розуміння змісту норм. Семантичний аналіз – виявлення значення слів у контексті. Наприклад, слово "відповідальність" може означати як юридичні санкції, так і обов'язки сторони договору. Розпізнавання сутностей – визначення юридичних понять, таких як імена сторін, дати, типи договорів, статті законодавства.

ЯК ШІ АНАЛІЗУЄ НОРМИ ПРАВА?

2. Виявлення правових норм та їхніх взаємозв'язків
ШІ може:

Аналізувати закони та судові рішення, встановлюючи зв'язки між ними.

Визначати, які норми є актуальними для конкретної юридичної проблеми.

Виявляти конфлікти між нормами (наприклад, якщо два закони суперечать один одному).

ЯК ШІ АНАЛІЗУЄ НОРМИ ПРАВА?

3. Прогнозування результатів судових справ

Деякі ШІ-системи, наприклад, Predictive Analytics for Law, аналізують минулі судові рішення та прогнозують ймовірність успіху в суді. Це досягається через:

Аналіз прецедентів у країнах загального права.

Визначення типових аргументів, які впливають на рішення суддів.

Виявлення тенденцій у рішеннях конкретних суддів або судових інстанцій.

ЯК ШІ АНАЛІЗУЄ НОРМИ ПРАВА?

4. Автоматизація юридичних досліджень

Юридичні пошукові системи, такі як Westlaw Edge або ROSS Intelligence, використовують ШІ для швидкого пошуку релевантних норм. Вони можуть: Визначати найважливіші прецеденти за запитом. Оцінювати ризики в контрактах або судових справах.

Автоматично виділяти найважливіші правові аргументи.

ЯК ШІ АНАЛІЗУЄ НОРМИ ПРАВА?

5. Генерація юридичних документів

ШІ може допомагати у створенні документів, таких як контракти або позовні заяви, на основі стандартних шаблонів та аналізу подібних документів. При цьому він:

Враховує типові формулювання та юридичну термінологію.

Визначає пропущені обов'язкові положення.

Аналізує ризики, пропонуючи зміни у формулюваннях.

ОБМЕЖЕННЯ ШІ В АНАЛІЗІ НОРМ ПРАВА

Попри всі переваги, ШІ має певні обмеження:

ШІ не "розуміє" право так, як юрист. Юридичні рішення потребують інтерпретації, яка враховує не лише формальні правила, але й соціальні, економічні та моральні аспекти.

ШІ не може замінити судову чи адвокатську діяльність. Лише людина може оцінити правомірність застосування норм у конкретному випадку. Можливі помилки у прогнозах.

ШІ аналізує попередні дані, але не завжди може врахувати унікальні обставини справи.



ЧОМУ ЮРИДИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ (ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ, ЮРИСДИКЦІЯ, ПРЕЦЕДЕНТНЕ ПРАВО) Є ВАЖЛИВИМИ ДЛЯ НАВЧАННЯ АЛГОРИТМІВ?

- Штучний інтелект (ШІ) у правозастосуванні працює на основі аналізу великих масивів даних, включаючи законодавчі акти, судові рішення та юридичні коментарі. Проте для того, щоб алгоритми могли правильно інтерпретувати і застосовувати правові норми, їх необхідно навчати базовим юридичним концепціям.



ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ: ЯК ШІ РОЗРІЗНЯЄ УЧАСНИКІВ ПРАВОВІДНОСИН?

- Правосуб'єктність визначає, хто може бути учасником правових відносин і які права та обов'язки він має. Це важливо для алгоритмів, які: Автоматично складають договори (наприклад, повинні розрізняти фізичних і юридичних осіб). Аналізують судові справи (визначаючи, хто є позивачем, відповідачем, третьою стороною). Використовуються в LegalTech-рішеннях для due diligence (перевіряючи правоздатність компанії або особи).
- Приклад: Алгоритм, який аналізує судові рішення, повинен розуміти, що фізична особа може подавати позов про захист прав споживачів, а юридична особа – ні, якщо вона виступає в ролі продавця. Якщо ШІ не розрізнятиме статус суб'єкта, він може дати некоректні рекомендації.



ЮРИСДИКЦІЯ: ЧОМУ МІСЦЕ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ МАЄ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ АЛГОРИТМІВ?

Юрисдикція визначає, який суд або орган має право розглядати справу. Це критично важливо для навчання ШІ, оскільки

- :Закони відрізняються в різних країнах, а інколи – навіть у межах однієї країни (наприклад, у США різні штати мають різне законодавство).
- Рішення одного суду не обов'язково буде застосовним у іншій юрисдикції.
- Автоматизовані системи мають правильно визначати, до якого суду потрібно звертатися.



ПРЕЦЕДЕНТНЕ ПРАВО: ЧОМУ АЛГОРИТМИ ПОВИННІ РОЗУМІТИ СУДОВІ ПРЕЦЕДЕНТИ?

У країнах загального права (наприклад, США, Канада, Велика Британія) судові рішення є джерелом права. Це означає, що:

- ШІ повинен аналізувати не лише закони, а й судові рішення, щоб прогнозувати правові наслідки. Важливо визначати, чи є рішення обов'язковим прецедентом або лише рекомендацією.
- Алгоритми повинні розуміти ієрархію судів (наприклад, рішення Верховного суду має більшу вагу, ніж рішення апеляційного суду).
- Приклад: ШІ, який аналізує судові рішення для прогнозування результатів справи, повинен враховувати, що рішення Верховного суду Канади є обов'язковими для всіх судів нижчого рівня, а рішення місцевого суду Онтаріо – ні.



ОСНОВНІ НАПРЯМИ LEGALTECH

АВТОМАТИЗАЦІЯ ЮРИДИЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Юридичні фірми та індивідуальні юристи використовують технології для:

- Генерації документів (наприклад, автоматичне складання договорів, позовних заяв).
- Управління справами (CRM-системи для юристів, такі як Clio, MyCase).
- Юридичних досліджень (ШІ-системи для пошуку законодавства та судових рішень, такі як Westlaw, LexisNexis).



ОСНОВНІ НАПРЯМИ LEGALTECH ОНЛАЙН-СЕРВІСИ ДЛЯ ЮРИДИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

З'явилося багато платформ, які надають правову допомогу онлайн:

- Чат-боти та віртуальні юристи (наприклад, DoNotPay – сервіс, який допомагає оскаржувати штрафи, подавати скарги тощо).
- Платформи для самостійного створення юридичних документів (LegalZoom, Rocket Lawyer).



ОСНОВНІ НАПРЯМИ LEGALTECH СУДОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЕЛЕКТРОННЕ ПРАВОСУДДЯ

- Електронне подання документів (e-filing).
- Онлайн-судові засідання (наприклад, у деяких юрисдикціях запроваджено вирішення спорів онлайн (ODR)).
- Прогнозування судових рішень (аналітичні системи, що прогнозують результати справи на основі попередніх рішень).



ОСНОВНІ НАПРЯМИ LEGALTECH ВИКОРИСТАННЯ БЛОКЧЕЙНУ В ЮРИДИЧНІЙ СФЕРІ

- Смарт-контракти – автоматизовані договори, які виконуються без посередників (наприклад, на платформі Ethereum).
- Цифрова ідентифікація та безпека документів – технології блокчейну допомагають підтверджувати автентичність документів та угод.



ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У LEGALTECH

- ШІ-аналіз договорів – наприклад, Kira Systems аналізує контракти та виявляє ризики.
- Прогнозування судових рішень – ROSS Intelligence аналізує попередні справи та прогнозує ймовірність успіху.



Переваги LegalTech

- ✓ Зниження витрат на юридичні послуги.
- ✓ Прискорення рутинних процесів.
- ✓ Зменшення людських помилок.
- ✓ Доступність правової допомоги онлайн.

Обмеження та виклики LegalTech

- ⚠ Не всі алгоритми розуміють контекст юридичних норм.
- ⚠ Питання відповідальності за помилки ШІ.
- ⚠ Етичні аспекти (захист персональних даних, довіра до алгоритмів).



AREAS OF PRACTICE : LAWYER

- ADR/Mediation Services
- Administrative Law
- Bankruptcy and Insolvency Law
- Charity and Not-For-Profit Law
- Civil Litigation - Plaintiff
- Civil Litigation – Defendant
- Construction Law
- Corporate/Commercial Law
- Criminal/Quasi-Criminal Law
- Employment/Labour Law
- Environmental Law
- Family/Matrimonial Law
- Franchise Law
- Health Law
- Immigration Law
- Indigenous Legal Issues
- Intellectual Property Law
- Real Estate Law
- Securities Law
- Tax Law
- Wills, Estates, Trusts Law
- Workplace Safety and Insurance Law
- Personal Injury Law
- Ontario Court of Justice Provincial Offences Act matters
- Ontario Court of Justice - Summary Conviction Offences
- Workers' Compensation
- Small Claims Court matters
- Property Tax Assessment
- Statutory Accident Benefits Schedule matters (SABS)
- Human Rights
- Landlord and Tenant
- Other Tribunals



← Go back

Unity® > Unity® Accounting >

eConveyance® > ProSuite® >

Automated Civil Litigation (ACL) > xchangedocs >

Fast Company > eCondoHub® >

eStrataHub® > TSOL (Title Search Online) >

TCOL (Tax Certificates Online) >



SOLUTIONS ▾

PRODUCTS ▾

RESOURCES ▾

PRICING

COMPANY ▾

LOGIN

REQUEST DEMO

CLOSING PARTY

Title & Escrow

Real Estate Agents

Proptech & Fintech

Title Insurance Underwriters

Closing Services Providers

Homebuyers, Owners, & Sellers

Real Estate's Information

These companies use
technology to deliver simple
closing experiences.



WATCH NOW

The New DivorceMate Cloud

We are thrilled to introduce our newest DivorceMate Cloud platform, a winning combination of our most popular Cloud and Desktop features. Incorporating member feedback with the latest technology, you will enjoy all the benefits of the Cloud while integrating fully with Microsoft Word.

All existing matters are easily transitioned to the new platform and with data stored in Canada, you will enjoy safe and secure access to your client matters anywhere, any time, on any device.

Are you a current DivorceMate User?

Click here to [Get Started](#) or contact: support@divorcemate.com

Are you new to DivorceMate?

Click here to [Try Now](#) or contact: skrieger@divorcemate.com





Power Up Your Case Preparation

Introducing Primafact6 Case Prep

Introducing P

Fresh tools for your n

Get Updates From Our Blog

Learn ways to enhance the efficiency of your litigation team and improve your advocacy with posts from our blog.

Subscribe For Updates



- Last Will and Testament
- Power of Attorney
- Living Will
- Health Care Directive
- Estate Vault™
- More >>

Welcome Back!

Pick up where you left off



Consent to be Director and Officer

Consent to be Director and Officer

Sep 9, 20



Directors' Resolution

Directors' Resolution

Sep 9, 20



Share Certificates

Minute Book

Sep 9, 20



ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВИКОРИСТАННЯ ШІ: ХТО НЕСЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОМИЛКИ?

1. Розробники та постачальники ШІ

Якщо алгоритм зробив передбачувану помилку через дефектне програмування, розробник може бути відповідальним за недоліки програмного забезпечення (аналогічно до відповідальності за дефектний товар). Проблема: більшість постачальників ШІ вказують у ліцензійних угодах, що не гарантують точності відповідей і не несуть відповідальності за використання їхніх продуктів.

Приклад: Юридичний чат-бот надає клієнту неправильну пораду щодо податкових зобов'язань, що спричиняє фінансові збитки. Якщо помилка була наслідком дефектного кодування, постачальник ПЗ може бути залучений до відповідальності.

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВИКОРИСТАННЯ ШІ: ХТО НЕСЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОМИЛКИ?

2. Юристи, що використовують ШІ

Юрист, який покладається на ШІ без перевірки, залишається відповідальним за кінцеве рішення або консультацію. Використання ШІ не звільняє юриста від професійної відповідальності (наприклад, у Канаді адвокати підпорядковуються нормам Law Society of Ontario, де вимагається ретельність у наданні правової допомоги). У випадку судових процесів або консультування клієнтів відповідальність за наслідки завжди лежить на юристі, а не на ШІ.

Приклад: Адвокат використовує ШІ для складання юридичного висновку і не перевіряє інформацію. Виявляється, що ШІ помилково посилається на скасовані норми закону. Клієнт зазнає збитків і подає позов до адвоката за професійну недбалість.

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВИКОРИСТАННЯ ШІ: ХТО НЕСЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОМИЛКИ?

3. Користувачі (клієнти), які самостійно використовують ШІ

Якщо людина без юридичної освіти отримує консультацію від ШІ і діє на її основі, вона сама несе ризики своїх дій.

Проблема в тому, що багато користувачів сприймають ШІ як авторитетне джерело, не розуміючи, що це лише інструмент без правової відповідальності.

Приклад: Підприємець використовує ШІ для складання контракту без перевірки юристом. У договорі є юридичні помилки, що призводять до втрати грошей. Відповідальність несе сам користувач, адже він не проконсультувався з юристом.

ЧОМУ БЕЗ ЗНАННЯ ТЕОРІЇ ПРАВА НЕМОЖЛИВО КОРЕКТНО ІНТЕРПРЕТУВАТИ ЗАКОНИ В ЦИФРОВОМУ ФОРМАТІ?

- Закон – це не просто текст, а частина правової системи
- Закони завжди діють у контексті загальних принципів права (верховенство права, справедливість, рівність).
- Без розуміння природи норм (імперативні чи диспозитивні, матеріальні чи процесуальні) юрист може невірно застосувати правову норму, навіть якщо система правильно її ідентифікує.
- Приклад: Автоматизований контрактний аналізатор може виявити відсутність обов'язкового пункту в договорі, але не зможе оцінити, чи порушує договір баланс інтересів сторін.



ЧОМУ БЕЗ ЗНАННЯ ТЕОРІЇ ПРАВА НЕМОЖЛИВО КОРЕКТНО ІНТЕРПРЕТУВАТИ ЗАКОНИ В ЦИФРОВОМУ ФОРМАТІ?

○ 2. Проблема неоднозначності правових норм

- Закони містять **оціночні поняття** ("добросовісність", "розумний строк", "публічний порядок"), які не можна трактувати однозначно.
- Теорія права допомагає зрозуміти, як тлумачити ці норми в різних контекстах.

○ Приклад:

ШІ може знайти всі випадки застосування терміна "*належна обачність*" у судових рішеннях, але без теоретичного аналізу неможливо визначити, що саме вважати "*належною обачністю*" у конкретному випадку.



ЧОМУ БЕЗ ЗНАННЯ ТЕОРІЇ ПРАВА НЕМОЖЛИВО КОРЕКТНО ІНТЕРПРЕТУВАТИ ЗАКОНИ В ЦИФРОВОМУ ФОРМАТІ?

○ **3. Системність права та ієрархія норм**

- Закон не існує ізольовано – він є частиною правової системи.
- Теорія права дає уявлення про **систему джерел права**:
Конституція → закони → підзаконні акти → судові рішення.
- Без цього алгоритм може видати правильний, але юридично неактуальний результат.

○ **Приклад:**

Юридичний чат-бот може знайти статтю закону, але якщо норма втратила чинність або була змінена рішенням суду, некваліфікований користувач цього не врахує.



ЧОМУ БЕЗ ЗНАННЯ ТЕОРІЇ ПРАВА НЕМОЖЛИВО КОРЕКТНО ІНТЕРПРЕТУВАТИ ЗАКОНИ В ЦИФРОВОМУ ФОРМАТІ?

○ 4. Відмінності між правовими системами

- В англо-саксонській системі (Канада, США, Велика Британія) судові рішення є прецедентами.
- У континентальній системі (Франція, Німеччина, Україна) суд не створює норму, а лише застосовує закон.
- Без знання теорії права можна зробити **хибні висновки про юридичну силу рішення**.

○ Приклад:

Якщо юрист без глибокого розуміння права використовує ШІ, він може вважати рішення апеляційного суду таким, що обов'язково застосовується в іншій провінції, хоча насправді це не так.



ЧОМУ БЕЗ ЗНАННЯ ТЕОРІЇ ПРАВА НЕМОЖЛИВО КОРЕКТНО ІНТЕРПРЕТУВАТИ ЗАКОНИ В ЦИФРОВОМУ ФОРМАТІ?

- **5. Етика, правозастосування та правова аргументація**
 - ШІ не враховує морально-етичні аспекти, які відіграють важливу роль у судових рішеннях.
 - Теорія права вчить не лише знаходити норми, а й будувати правову аргументацію.
- **Приклад:**

У сімейному праві суд враховує "**найкращі інтереси дитини**", які не завжди можна визначити алгоритмічно.



ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ – РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ

<https://lso.ca/lawyers/technology-resource-centre>

- Використання штучного інтелекту лише за наявності ліцензії

<https://lawsocietyontario.azureedge.net/media/lso/media/lawyers/practice-supports-resources/white-paper-on-licensee-use-of-generative-artificial-intelligence-en.pdf>

<https://lawsocietyontario.azureedge.net/media/lso/media/lawyers/practice-supports-resources/8-best-practice-tips-for-using-generative-ai.pdf>

- Практичні поради для дистанційного обслуговування

<https://lso.ca/lawyers/practice-supports-and-resources/topics/technology/virtual-meetings#risk-management-best-practices-for-recording-7>



ДЯКУЮ ЗА УВАГУ ☺



- Адвокатське бюро
«Ольги Бикової»
+38 (067) 5718504
(Whatsapp)
- Ольга Бикова,
Представник НААУ у
м.Торонто (Канада)
+1 (647) 5698839

